

Ο ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- ❖ Ο πρώτος μεγάλος ελληνικός πολιτισμός
- ❖ Στην ηπειρωτική Ελλάδα
- ❖ Πήρε το όνομά του από το σημαντικότερο κέντρο: τις Μυκήνες
- ❖ Ύστερη Εποχή Χαλκού 1600 – 1100 π.Χ.
- ❖ Πρώτος ανέσκαψε τις Μυκήνες ο Γερμανός **Ερρίκος Σλήμαν**

Heinrich Schliemann- Ο Ερρίκος Σλήμαν γεννήθηκε στο Neubukow της Γερμανίας στις 6 Ιανουαρίου 1822. Πέθανε στη Νάπολη της Ιταλίας στις 26 Δεκεμβρίου 1890. Τάφηκε στο Α΄ νεκροταφείο της Αθήνας. Ήταν γιος ευαγγελιστή πάστορα. Ασχολήθηκε με εμπορικές επιχειρήσεις και δημιούργησε μεγάλη περιουσία. Σε ηλικία 41 ετών εγκατέλειψε τις επιχειρήσεις του και ασχολήθηκε με την αρχαιολογία. Το 1868 επισκέφθηκε για πρώτη φορά την Ελλάδα. Την επόμενη χρονιά νυμφεύθηκε την Σοφία Εγκαστρωμένου Καστριώτη και εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Ελλάδα. Απέκτησε δύο παιδιά, τον Αγαμέμνονα και την Ανδρομάχη. Το 1880 έκτισε την κατοικία του, στην Αθήνα, το «Ιλίου Μέλαθρον», το Νομισματικό Μουσείο σήμερα. Θεωρείται ο «πατέρας της μυκηναϊκής αρχαιολογίας». Μιλούσε 22 γλώσσες.

Γραμμική Β΄:

- ❖ συλλαβική γραφή
- ❖ Αποκρυπτογραφήθηκε το 1952 από τους Μάικλ Βέντρις -M. Ventris και Τζον Τσάντγουικ -J. Chadwick
- ❖ Χρησιμοποιήθηκε από εξειδικευμένους γραφείς.
- ❖ Τα σύμβολά της αποδίδουν λέξεις της ελληνικής γλώσσας.
- ❖ Είναι μια πρώιμη μορφή της ελληνικής γλώσσας

Michael Ventris: Γεννήθηκε στις 12 Ιουλίου 1922 και πέθανε στις 6 Σεπτεμβρίου 1956. Ήταν Άγγλος γλωσσολόγος και αρχιτέκτονας. Αποκρυπτογράφησε την Γραμμική Β΄ γραφή. Το 1936, σε ηλικία 14 χρόνων έτυχε να ξεναγηθεί από τον Άρθουρ Έβανς σε μια έκθεση ελληνικής και μινωικής τέχνης. Εκεί κεντρίστηκε το ενδιαφέρον

του από το γεγονός ότι η Γραμμική Β' γραφή δεν είχε ακόμη αποκρυπτογραφηθεί. Έτσι ξεκίνησε να διαβάζει γι' αυτή.

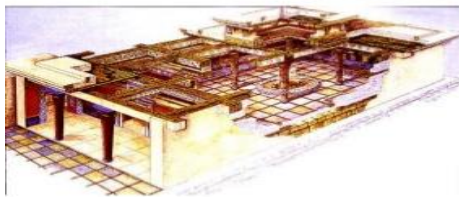
John Chadwick: Γεννήθηκε στις 21 Μαΐου 1920 στο Λονδίνο και πέθανε στις 24 Νοεμβρίου 1998. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο του Cambridge . Ήταν Άγγλος καθηγητής κλασικής φιλολογίας και συνεργάτης του Michael Ventris στην αποκρυπτογράφηση της Γραμμικής Β. Ανακηρύχτηκε επίτιμος καθηγητής της φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ανακτορικοί γραφείς: Ειδικοί υπάλληλοι, επιφορτισμένοι με την τήρηση των "λογιστικών βιβλίων" των μυκηναϊκών ανακτόρων αυτοί ήταν οι πολύ καλά εκπαιδευμένοι, όπως δείχνει η πολύ μεγάλη ομοιομορφία του τρόπου σύνταξης των πινακίδων και της γλώσσας που χρησιμοποιούσαν

► Σύγκριση - διαφορές μινωικού ανακτόρου - μυκηναϊκού μεγάρου

2. Αναπαράσταση του ανακτόρου της Κνωσού.

iii. Τα μυκηναϊκά ανάκτορα

- Τα ανάκτορα, χτισμένα συνήθως στην **κορυφή οχυρωμένων ακροπόλεων**, ήταν τα πολυδύναμα διοικητικά κέντρα των διαφόρων επικρατειών στις οποίες είχε χωριστεί η μυκηναϊκή Ελλάδα.

ν. ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

Η δημιουργική πνοή και η πρωτοτυπία των Μυκηναίων γίνεται αισθητή κυρίως στον τομέα της μνημειακής αρχιτεκτονικής*, όπως είναι:

- **οι κυκλώπειες οχυρώσεις των ακροπόλεων**
- **οι εντυπωσιακοί θολωτοί τάφοι.**

► Η Πύλη των Λεόντων, στην ακρόπολη των Μυκηνών. Για πρώτη φορά η μνημειακή γλυπτική εμφανίζεται στο ευρωπαϊκό έδαφος. Βλέποντας αυτό το αρχιτεκτονικό σύνολο, πώς φαντάζεσαι το χαρακτήρα των Μυκηναίων;

◀ Κυκλώπεια Τείχη

Τα τείχη έπρεπε πάρα να χτιστούν τόσο ψηλά και γερά, ώστε να προξενούν φόβο στους εχθρούς, αλλά και να αντέχουν σε μια πιθανή πολιορκία. Οι πέτρες έπρεπε να μεταφερθούν από μακριά και μερικές ήτανε πάρα πολύ μεγάλες. Όμως, οι Μυκηναίοι είχαν αναπτύξει πολλές τεχνικές γνώσεις τους, έχοντας αντιγράψει αρκετά από τους προχωρημένους σε τεχνικά έργα λαούς της εποχής, τους Αιγύπτιους και τους Χετταίους.

Για να ανεβάσουν ψηλά στο τείχος τους μεγάλους ογκώλιθους, δημιουργούσαν πλαγιαστές ράμπες από σάκους με άμμο. Πάνω σ' αυτές τοποθετούσαν ξύλινα μαδέρια στα οποία έστερναν τις πέτρες. Όσο υψηλότερα ανέβαινε το τείχος, τόσο περισσότερη άμμο προσέθεταν. Μόλις τελείωναν το χτίσιμο, έβγαζαν τους σάκους και όλα ήταν έτοιμα.

Π. Βαλοβάνης, Ο λόφος με τα κρημμένα μυστικά, σελ. 20 (με μικρές αλλαγές)

vi. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

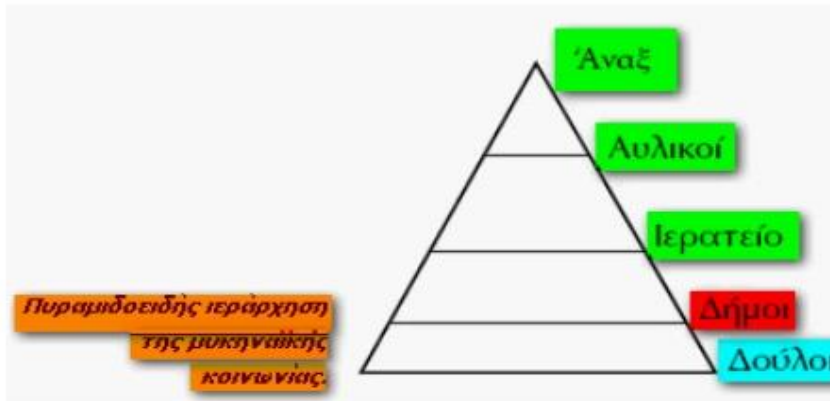
Τη στέρεη οικονομική βάση αποτελούσαν η **γεωργία** και η **κτηνοτροφία**.

Βιοτεχνικοί κλάδοι. Η ελεφαντουργία, η λιθοτεχνία, η μεταλλουργία.

Ακτινοβολία μυκηναϊκού κόσμου οφείλονται κυρίως στην ανάπτυξη της **ναυτιλίας** και του **εμπορίου**.

Ιδιαίτερα από τα μέσα του 15ου αιώνα π.Χ., οπότε οι Μυκηναίοι, όπως υποστηρίζεται, κατέλαβαν την Κνωσό, το ελληνικό μυκηναϊκό στοιχείο **δεσπόζει** βαθμιαία στη **θάλασσα** και εξαπλώνεται στη Μεσόγειο

VIII. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΜΥΚΗΝΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Ο Ηγεμόνας - Άναξ

- ❖ Είναι ο πολιτικός και στρατιωτικός ηγέτης
- ❖ Έχει δικαστική και θρησκευτική εξουσία, χωρίς θεοκρατικά στοιχεία
- ❖ Είναι κύριος του ανακτόρου
- ❖ Από τον «άννακτα» πηγάζει κάθε εξουσία
- ❖ Έχει ως υποτελείς όλους τους τοπικούς άρχοντες και διοικητές των περιφερειών
- ❖ Διαχειρίζεται τον πλούτο της περιοχής

Ο πολιτισμός της ΜΥΚΗΝΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΗΣ: Είναι ο ενιαίος πολιτισμός των διαφόρων μυκηναϊκών κέντρων της Ηπειρωτικής Ελλάδας, κατά τη μυκηναϊκή εποχή.

Τι ενώνει όλα τα κέντρα;

- ❖ Η κοινή γλώσσα (Γραμμική Β)
- ❖ Η κοινή θρησκεία
- ❖ Οι κοινές μεταθανάτιες δοξασίες και τα κοινά έθιμα ταφής
- ❖ Ίδια κοινωνικοπολιτική οργάνωση και θεσμοί

Μυκηναϊκή εξάπλωση:

- ❖ Οι Μυκηναίοι κυριαρχούν στο θαλάσσιο εμπόριο από τα μέσα του 15ου αι. π.Χ. Εκτοπίζουν τους Μινωίτες και δημιουργούν εμπορικούς σταθμούς σε όλο το Αιγαίο πέλαγος.
- ❖ Αποικίζουν συστηματικά την Κύπρο τον 13ο π.Χ. αι. και την απομακρύνουν από την κυριαρχία των Φοινίκων και Αιγυπτίων συμβάλλοντας έτσι στον εξελληνισμό της.
- ❖ Ίδρυσαν μυκηναϊκή παροικία στην φοινικική πόλη Ουγκαρίτ.

- ❖ Επεξέτειναν τις εμπορικές τους δραστηριότητες μέχρι την Παλαιστίνη και την Αίγυπτο.
- ❖ Έχουν αναπτύξει φιλικές σχέσεις με τους Χετταίους.
- ❖ Πινακίδες στην Χατούσα (πρωτεύουσα του κράτους των Χετταίων) τους αναφέρουν ως «Αχιγιάβα». Μυκηναίοι πρέπει να είναι και οι «Αχαιβάσα», που αναφέρονται σε αιγυπτιακές επιγραφές. Οι «Αχαιβάσα» πρέπει να ανήκαν στους «λαούς της θάλασσας»
- ❖ Οι Μυκηναίοι επεκτάθηκαν και στην δυτική Μεσόγειο (Σικελία – Σαρδηνία – Ανατολικές Ακτές της Ισπανίας).
- ❖ Έχουν επαφές και με τον Εύξεινο Πόντο (εισάγουν πρώτες ύλες και μέταλλα)

Τρωική Εκστρατεία: Οι Μυκηναίοι επιδιώκουν τον έλεγχο των στενών του Ελλησπόντου. Η τρωική εκστρατεία χρονολογείται γύρω στα τέλη του 13ου π.Χ. αι., αν και η αρχαία ελληνική παράδοση την τοποθετεί περί το 1184π.Χ. Δεν παραδίδεται μυκηναϊκή εγκατάσταση στην περιοχή της Τροίας. Οι Έλληνες για λόγους ανασφάλειας ή αναταραχής στα βασίλειά τους εγκατέλειψαν την περιοχή και επέστρεψαν στις πατρίδες τους.

Η κατάρρευση του Μυκηναϊκού κόσμου 1200 π.Χ.

- Καταστρέφονται ανάκτορα, ακροπόλεις και οικισμοί
- Εξαφανίζεται η Γραμμική γραφή Β

Γιατί κατέρρευσε:

1. Μετακίνηση νέων ελληνικών φύλων (Δωριείς)
2. Εσωτερικές αναταραχές
3. Αναστάτωση στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου :
 - ❖ με την πτώση του κράτους των Χετταίων
 - ❖ Με τις επιθέσεις των «λαών της θάλασσα» εναντίον της Αιγύπτου

Συμπέρασμα: Η κατάρρευση οφείλεται σε συνδυασμό και των τριών λόγων.

Η αναστάτωση είχε ως συνέπεια: την πτώση του Μυκηναϊκού εμπορίου και τη σταδιακή παρακμή των μυκηναϊκών ανακτόρων

Μυκηναϊκή θρησκεία: Λατρεύουν όλους τους μεγάλους Έλληνες θεούς, εκτός του Απόλλωνα:

- Ζευς
- Ήρα
- Ποσειδών
- Άρτεμις
- Άρης
- Διόνυσος

Κυρίαρχη θεότητα: «Η Πότνια» =σεβάσμια

Χώροι λατρείας : μικρά ιερά

